

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 maart 2019

VOORSTEL

**tot wijziging van het Reglement van de Kamer
van volksvertegenwoordigers,
teneinde de ministers ertoe aan te zetten
de schriftelijke vragen te beantwoorden
binnen de in artikel 123 van voormeld
Reglement gestelde termijn**

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR
HET REGLEMENT EN VOOR DE HERVORMING
VAN DE PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
DE MEVROUW **Rita BELLENS**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting	3
II. Bespreking.....	3
III. Stemming.....	7

Zie:

Doc 54 **3576/ (2018/2019):**

001: Voorstel van de dames Fonck en De Coninck.

Zie ook:

003: Tekst aangenomen door de commissie.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 mars 2019

PROPOSITION

**modifiant le Règlement
de la Chambre des représentants
en vue d'encourager les ministres à répondre
aux questions écrites dans le délai
prévu à l'article 123
dudit Règlement**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
DU RÈGLEMENT ET DE LA RÉFORME
DU TRAVAIL PARLEMENTAIRE
PAR
MME **Rita BELLENS**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé introductif	3
II. Discussion	3
III. Vote.....	7

Voir:

Doc 54 **3576/ (2018/2019):**

001: Proposition de Mmes Fonck et De Coninck.

Voir aussi:

003: Texte adopté par la commission.

10846

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Siegfried Bracke

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Rita Bellens, Peter Buysrogge, Peter De Roover, Yoleen Van Camp
PS	Jean-Marc Delizée, André Frédéric, Laurette Onkelinx
MR	Katrin Jadin, Richard Miller, Philippe Pivin
CD&V	Jef Van den Bergh, Servais Verherstraeten
Open Vld	Sandrine De Crom, Patrick Dewael
sp.a	Karin Temmerman
Ecolo-Groen	Kristof Calvo
cdH	Catherine Fonck

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Rita Gantois, Werner Janssen, Peter Luykx, Sarah Smeyers, Kristien Van Vaerenbergh
Emir Kir, Karine Lalieux, Eric Thiébaud
Gautier Calomne, David Clarinval, Vincent Scourneau, Stéphanie Thoron
Sonja Becq, Nahima Lanjri, Vincent Van Peteghem
Dirk Janssens, Luk Van Biesen, Carina Van Cauter
Meryame Kitir, Dirk Van der Maelen
Jean-Marc Nollet, Stefaan Van Hecke
Christian Brotcorne, Benoît Lutgen

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	Abréviations dans la numérotation des publications:
DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Beknopt Verslag	CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN: Plenum	PLEN: Séance plénière
COM: Commissievergadering	COM: Réunion de commission
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail: publicaties@dekamer.be	Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel: publications@lachambre.be
De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier	Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel tot wijziging van het Reglement besproken tijdens haar vergadering van 13 maart 2019.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) wijst erop dat de Werkgroep politieke vernieuwing zich heeft gebogen over de termijn voor de behandeling van de schriftelijke vragen en de vertraging in dat verband. In de praktijk – en dit fenomeen is niet nieuw of eigen aan deze zittingsperiode – wordt vastgesteld dat, ondanks herhaalde verzoeken van de Conferentie van voorzitters, de termijnen om de schriftelijke vragen te beantwoorden niet worden nageleefd. Artikel 123, tweede lid, van het Reglement is in dit verband echter duidelijk. Het bepaalt dat het antwoord uiterlijk binnen 20 werkdagen aan de voorzitter van de Kamer moet worden toegezonden.

De niet-naleving van de termijnen leidt tot absurde situaties: sommige leden achten het nuttig om hun vragen opnieuw in te dienen, waardoor het aantal dubbele vragen toeneemt; in andere gevallen komt het antwoord er pas wanneer de kwestie niet langer relevant is.

Daardoor heeft dit instrument, dat het Parlement de mogelijkheid moet bieden om toezicht te houden op het optreden van de regering, aan doeltreffendheid ingeboet. Eén van de redenen daarvoor is dat er geen sanctiemechanisme bestaat ingeval de antwoordtermijn wordt overschreden.

Derhalve stelt de spreker voor om te voorzien in een sanctie wanneer het antwoord te laat wordt toegezonden. Concreet zou de schriftelijke vraag automatisch worden omgezet in een mondelinge vraag, met de vermelding van die omzetting in het Bulletin van schriftelijke vragen en antwoorden. Dat zou voor de regeringsleden een krachtige stimulans moeten zijn om de aan hen gestelde schriftelijke vragen tijdig te beantwoorden.

II. — BESPREKING

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) is van oordeel dat de vertraging in de schriftelijke antwoorden een belemmering vormt voor de parlementaire werkzaamheden en getuigt van een gebrek aan respect ten aanzien van de leden zelf, ook al kan worden toegegeven dat het in de praktijk niet noodzakelijkerwijze de schuld is van de minister tot wie de vraag werd gericht.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de modification du Règlement au cours de sa réunion du 13 mars 2019.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

Mme Catherine Fonck (cdH) rappelle que la question du délai et du retard de traitement des questions écrites a été abordée par le groupe de travail “Renouveau politique”. On observe en pratique, et le phénomène n’est pas neuf ni propre à cette législature, que malgré les demandes répétées de la Conférence des présidents les délais pour répondre aux questions écrites ne sont pas respectés. L’article 123, alinéa 2, du Règlement est pourtant clair à cet égard, qui prévoit que la réponse est envoyée au président de la Chambre au plus tard dans un délai de vingt jours ouvrables.

Le non-respect des délais aboutit à des situations absurdes: les membres estimant utile de redéposer leur question, on voit se multiplier les doublons; ou encore, la réponse arrive à un moment où elle ne présente plus d’intérêt.

Il en résulte que cet outil, destiné à permettre le contrôle de l’action du gouvernement par le Parlement, a perdu de son efficacité. L’absence de mécanisme de sanction en cas de dépassement du délai de réponse en est une des causes.

L’intervenante propose dès lors de prévoir une sanction lorsque la réponse est transmise tardivement, à savoir la transformation automatique de la question écrite en question orale, avec mention de cette transformation dans le Bulletin des questions écrites. Ceci devrait représenter un puissant facteur de motivation pour que les membres du gouvernement veillent à ce qu’il soit répondu dans les temps aux questions écrites qui leur sont posées.

II. — DISCUSSION

Mme Karin Jiroflée (sp.a) considère que le retard dans les réponses écrites constitue un obstacle au travail parlementaire et témoigne d’un manque de respect à l’égard des membres eux-mêmes, même si on peut admettre qu’en pratique ce n’est pas nécessairement la faute du ministre auquel la question est adressée.

Voor de heer Patrick Dewael (*Open Vld*) zijn de schriftelijke en de mondelinge vragen nog steeds een belangrijk instrument om toezicht te houden op het optreden van de regering. Toch vindt de spreker dat men vandaag de dag alleen maar verbaasd kan zijn over wat hij omschrijft als een ware vragendiarrée: thans stellen de leden soms vragen waarmee zij niet zozeer beogen toezicht uit te oefenen op het optreden van de regering, dan wel verzoeken van uiteenlopende belangengroepen kenbaar te maken. Een en ander leidt ertoe dat de politiek relevante vragen ondergesneeuwd geraken, wat de regeringsleden in werkelijkheid goed kan uitkomen. De manier waarop thans van die mogelijkheid wordt gebruikgemaakt, schaadt de efficiëntie ervan en tast de slagvaardigheid van het Parlement aan.

Dat het antwoord op te veel vragen uitblijft, doet inderdaad een probleem rijzen. De spreker ziet evenwel geen andere oplossing dan een politieke: de minst stipte ministers openlijk tot de orde roepen, werpt doorgaans zijn vruchten af. De hier voorgestelde oplossing – namelijk de schriftelijke vragen automatisch omzetten in mondelinge vragen – dreigt het probleem alleen maar te verschuiven. De spreker kondigt bijgevolg aan dat hij zich bij de stemming zal onthouden.

De heer André Frédéric (*PS*) wijst erop dat dit debat niet nieuw is; al minstens twintig jaar probeert men een oplossing uit te werken. Het gaat bovendien niet alleen om de schriftelijke vragen: de commissievergaderingen waarin de mondelinge vragen aan bod komen, zijn uitgegroeid tot eindeloze vergaderingen tijdens welke zowel de leden als de ministers hun vragen c.q. antwoorden komen opdreunen. Sommige leden slagen erin om tijdens één enkele vergadering een twintigtal vragen te stellen, wat onvermijdelijk twijfels oproept over de oorsprong en de kwaliteit van die vragen. Het toppunt is dat die verwoede manifestatiedrang op het einde van de zittingsperiode vaak wordt beloond; de leden die de meeste vragen produceren worden in bepaalde lijstjes als voorbeeld geprezen.

Het is hoog tijd om stil te staan bij de kostprijs van die vergaderingen, die heel wat energie en tijd in beslag nemen van de regering en van een aanzienlijk aantal ambtenaren. Blijft de vraag hoe dit probleem kan worden opgelost en meer bepaald hoe de mondelinge vragen in de commissies anders kunnen worden aangepakt. De werkgroep “Politieke vernieuwing” heeft zich over deze delicate kwestie gebogen, maar heeft geen oplossing kunnen uitwerken. Er moet bij de behandeling van de vragen naar een evenwicht worden gestreefd, teneinde het effectieve toezicht op de acties van de regering te kunnen waarborgen.

Pour M. Patrick Dewael (*Open Vld*), les questions écrites et orales constituent toujours un outil important de contrôle de l'action du gouvernement. Cependant, on ne peut qu'être frappé aujourd'hui par ce que l'intervenant qualifie de véritable diarrhée de questions: les membres posent aujourd'hui des questions qui, dans certains cas, ne visent pas tant à contrôler l'action du gouvernement qu'à relayer les demandes de groupes d'intérêts divers. On en arrive à une situation où les questions qui sont politiquement pertinentes se perdent dans la masse, ce qui est en réalité de nature à conforter la position des membres du gouvernement. L'usage qui est aujourd'hui fait de cet outil nuit à son efficacité et dégrade l'action du Parlement.

Le retard mis à répondre à de trop nombreuses questions pose effectivement problème. L'intervenant ne perçoit cependant pas de solution autre que politique: rappeler publiquement à l'ordre les ministres les moins assidus produit généralement un effet. La solution qui est ici proposée, à savoir la transformation automatique des questions écrites en questions orales, risque seulement de déplacer le problème. L'orateur annonce par conséquent qu'il s'abstiendra au moment du vote.

M. André Frédéric (*PS*) souligne que le débat n'est pas neuf, cela fait au moins vingt ans qu'on tente de régler le problème. Et le problème ne se situe pas uniquement au niveau des questions écrites: les séances consacrées aux questions orales en commission sont devenues d'interminables réunions où les membres comme les ministres viennent à l'annoncer questions et réponses. Certains membres arrivent à poser, en une seule séance, une vingtaine de questions, ce qui ne peut que susciter des doutes quant à l'origine ou la qualité de ces questions. Le comble est que cet activisme forcené se voit souvent récompensé en fin de législature, les parlementaires les plus prolifiques étant montrés en exemple dans certains palmarès.

Il serait temps de s'interroger sur le coût de ces réunions, qui mobilisent l'action et le temps du gouvernement et d'un nombre considérable de fonctionnaires. La question est de savoir comment résoudre le problème, et notamment de repenser le traitement des questions orales en commission. Le groupe de travail “Renouveau politique” s'est penché sur cette délicate question, mais n'est pas parvenu à dégager de solution. Il faut trouver un point d'équilibre dans le traitement des questions qui permette de garantir un contrôle effectif de l'action du gouvernement.

Mevrouw Rita Bellens (N-VA) vindt dat het voorstel niet tot doel heeft een algemene oplossing uit te werken voor de aangekaarte stortvloed aan zowel mondelinge als schriftelijke vragen. Wel is het de bedoeling om meer specifiek de vertraging bij de antwoorden op de schriftelijke vragen aan te pakken.

De spreekster wijst op een kleine tegenstrijdigheid tussen het bepalend gedeelte en de toelichting van het voorstel. In het bepalend gedeelte wordt gestipuleerd dat indien de in artikel 123, tweede lid, bedoelde termijn wordt overschreden “de vraag [wordt] bekendgemaakt en onverwijld overgezonden aan de bevoegde vaste commissie, die de vraag voort zal behandelen als een mondelinge vraag”. In de toelichting staat daarentegen te lezen dat wanneer de vraag wordt doorverwezen, de commissie deze zal “opnemen in de agenda van de eerstvolgende vragensessie na de doorverwijzing van de vraag”. Betekent dit dat er nog een wachttijd zou worden ingelast vóór de doorverwezen vraag als mondelinge vraag in de commissie zal worden behandeld?

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) erkent de omvang van het verschijnsel dat wordt omschreven als een stortvloed aan zowel mondelinge als schriftelijke vragen. Wellicht is het doeltreffend de minister tot de orde te roepen wanneer hij bij het antwoorden op de vragen te veel achterstand oploopt; toch steunt de spreekster dit voorstel, daar het een structurele oplossing aanreikt voor de schriftelijke vragen, die in haar ogen méér een politiek controlemiddel vormen dan de mondelinge vragen, die de leden eerder van dienst zijn om de aandacht op zichzelf te vestigen.

De heer Emmanuel Burton (MR) schaaft zich achter de eerder gedane vaststellingen. Het is belangrijk te zorgen voor de handhaving van de vragen, die een middel vormen om het regeringsoptreden te controleren; wel klopt het dat het buitensporige aantal vragen – die soms geen echte meerwaarde bieden – de regeling ondermijnen. De spreker is er niet van overtuigd dat het voorstel het pijnpunt werkelijk zal oplossen, maar geeft toe dat hij niet bij machte is een alternatief voor te stellen.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) deelt de geuite bekommelingen, met name in verband met de schriftelijke vragen.

Volgens de spreekster is de voorgestelde sanctieregeling – te weten dat de schriftelijke vragen waarop niet binnen de termijn is geantwoord automatisch zullen worden ingeschreven op de agenda van de vaste commissies, die deze vragen tijdens de eerstvolgende vergadering met mondelinge vragen zal behandelen alsof het mondelinge vragen betrof – een tweesnijdend zwaard. Aangezien de vraag weleens zou kunnen

Mme Rita Bellens (N-VA) estime que la présente proposition n’a pas pour objet de régler de manière générale le problème évoqué de la diarrhée des questions tant orales qu’écrites, mais de résoudre le problème plus ponctuel du retard dans les réponses aux questions écrites.

Concernant le dispositif, l’intervenante note une petite discordance par rapport aux développements de la proposition: alors que le dispositif prévoit, après le dépassement du délai visé à l’article 123, alinéa 2, que “la question est publiée et aussitôt renvoyée à la commission permanente compétente et traitée comme une question orale”, les développements indiquent qu’après le renvoi de la question, la commission “l’inscrira à son ordre du jour lors de la première séance de questions qui suit ce renvoi”; est-ce à dire qu’il y aurait encore un délai d’attente avant le traitement en commission, sous la forme d’une question orale, de la question renvoyée?

Mme Karin Jiroflée (sp.a) reconnaît l’ampleur du phénomène décrit comme une diarrhée de questions, tant orales qu’écrites. Sans doute le rappel à l’ordre est-il efficace lorsqu’un ministre accuse un trop grand arriéré dans ses réponses, mais l’intervenante appuie la présente proposition en ce qu’elle apporte une solution structurelle en ce qui concerne les questions écrites, qui, à ses yeux, constituent davantage un outil de contrôle politique que les questions orales, lesquelles servent plutôt aux membres à attirer l’attention sur eux.

M. Emmanuel Burton (MR) fait siens les constats évoqués précédemment. Il importe de maintenir l’outil de contrôle de l’action du gouvernement que constituent les questions, mais il est certain que le nombre excessif de questions – parfois sans réelle plus-value – nuit au mécanisme. L’orateur n’est pas convaincu que la proposition va réellement résoudre le problème, mais il admet ne pas pouvoir proposer d’alternative.

Mme Catherine Fonck (cdH) partage les préoccupations exprimées, notamment en ce qui concerne les questions écrites.

L’intervenante estime que le mécanisme de sanction qui est proposé – à savoir l’inscription automatique des questions écrites, auxquelles il n’aura pas été répondu dans le délai, à l’ordre du jour des commissions permanentes, qui traiteront ces questions comme s’il s’agissait de questions orales, à la plus proche réunion de questions orales –, est à double tranchant: comme la question risque d’être traitée en réunion de questions

worden besproken tijdens een vergadering met mondelinge vragen, zullen sommige leden die de neiging hebben oneigenlijke, absurde, repetitieve of futiele vragen te formuleren, in de toekomst misschien aarzelen die te stellen, uit angst voor de ongunstige publiciteit die de behandeling van de vraag in een openbare vergadering zou kunnen opleveren. Derhalve zou de voorgestelde regeling een ontradend effect kunnen sorteren, dat echter slechts ten volle zal kunnen spelen mits de fractieleiders meer hun verantwoordelijkheid opnemen wanneer zij controleren hoe de leden van de vragen gebruik maken om op het regeringsoptreden toe te zien.

Tevens erkent de spreekster dat verder doorgedreven reflectie nodig is in verband met de organisatie van de commissievergaderingen met mondelinge vragen: om te voorkomen dat die vergaderingen verworden tot saaie voorleessessies van de vragen en antwoorden, zou het bijvoorbeeld de voorkeur verdienen de vragen beter te filteren die; zo zouden vragen die louter, dus zonder enige nieuwe inbreng, de elementen uit een eerder behandelde vraag overnemen, moeten worden weggefilterd.

Kortom: ook al heeft dit voorstel niet de ambitie een einde te maken aan de wildgroei aan schriftelijke en mondelinge vragen, toch kan het wel een voor de schriftelijke vragen specifiek knelpunt wegwerken.

Kamervoorzitter Siegfried Bracke merkt op dat het Waals Parlement onlangs een gelijksoortige regeling heeft aangenomen, die vruchten lijkt af te werpen. In het Waals Parlement wordt de schriftelijke vraag echter alleen op verzoek van de steller in een mondelinge vraag omgezet. Op die manier kan de vragensteller de minister een bijkomende antwoordtermijn geven. Aldus kan ook worden voorkomen dat de agenda van de vergaderingen met mondelinge vragen wordt overstelpt met vragen die zich niet voor een mondelinge behandeling lenen omdat ze te specifiek zijn.

Ingevolge de suggestie van de voorzitter stemt de commissie er eenparig mee in om de bepaling in die zin te wijzigen. Er wordt gepreciseerd dat uitsluitend de vraagsteller oordeelt of het wenselijk is de schriftelijke vraag al dan niet in een mondelinge vraag om te zetten nadat de antwoordtermijn is verstreken.

Andere technische verbeteringen zijn aangebracht.

orales, certains membres qui ont tendance à poser des questions écrites abusives, absurdes, répétitives ou portant sur des vécilles, hésiteront peut-être à l'avenir à le faire, par crainte de la publicité négative que pourrait occasionner le traitement de la question en réunion publique. Le mécanisme proposé pourrait dès lors avoir un effet dissuasif, qui ne pourra cependant pleinement jouer que si les chefs de groupe prennent davantage leurs responsabilités dans le contrôle de l'usage que font leurs membres des questions en tant qu'outil de contrôle de l'action du gouvernement.

L'intervenante admet également la nécessité d'une réflexion plus poussée en ce qui concerne l'organisation des réunions de commission consacrées aux questions orales: pour éviter que ces réunions ne se transforment en d'inintéressantes séances de lecture des questions et des réponses, il conviendrait par exemple de mieux filtrer les questions qui ne font que reprendre, sans apport neuf, les éléments d'une question antérieurement traitée.

En conclusion, si la présente proposition n'a pas pour ambition de mettre fin à la diarrhée des questions écrites et orales, elle est de nature à remédier à un problème spécifique aux questions écrites.

M. Siegfried Bracke, président de la Chambre, observe que le Parlement wallon a récemment adopté un mécanisme similaire, qui semble porter ses fruits. Cependant, au Parlement wallon, la question écrite n'est transformée en question orale qu'à la demande de l'auteur: cela permet à ce dernier de laisser un délai de réponse supplémentaire au ministre; cela permet également d'éviter que l'ordre du jour des séances de questions orales ne soit encombré de questions trop ponctuelles pour se prêter à un exercice oral.

Sur la suggestion du président, la commission marque unanimement son accord pour que le dispositif soit modifié en ce sens. Il est précisé que l'auteur de la question est seul juge de l'opportunité de transformer ou non, passé le délai de réponse, la question écrite en question orale.

D'autres corrections techniques sont apportées.

III. — STEMMING

Het enig artikel, aldus gewijzigd en verbeterd, wordt aangenomen met 8 stemmen en 1 onthouding.

De rapporteur,

Rita BELLENS

De voorzitter,

Siegfried BRACKE

III. — VOTE

L'article unique, ainsi modifié et corrigé, est adopté par 8 voix et une abstention.

La rapporteure,

Rita BELLENS

Le président,

Siegfried BRACKE